

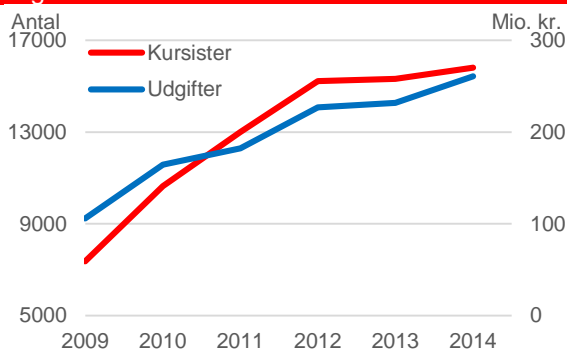
KRAFTIG STIGNING I ANTALLET AF GYMNASIALE SUPPLERINGSKURSER

Mange videregående uddannelser kræver fag på et højere niveau end de obligatoriske niveauer i gymnasiet. I stedet for at tage faget på det krævede niveau i gymnasiet vælger mange at supplere deres eksamensbevis med et gymnasialt suppleringskursus (GSK), hvor især matematik er populært. Nye beregninger fra DEA viser, at der under den nuværende struktur er et stort forbrug af GSK, der ikke lader til at blive mindre de kommende år.

GSK er en mulighed for alle med en gymnasial eksamen, en eux eller en erhvervsuddannelse til at supplere deres eksamen for at opfylde adgangskravet til en given videregående uddannelse. GSK giver de studerende muligheden for at vælge en ny karrierevej senere i livet end den, de lagde sig fast på ved starten af deres gymnasiale uddannelse.

Siden 2009 er antallet af kursister på GSK mere end fordoblet. I 2009 var der 7.373 kursister, mens dette antal var steget til 15.817 i 2014, hvilket svarer til en stigning på 114 pct.

Figur 1: GSK-kursister

Kilde: Egne beregninger pga. tal fra DST og takstkatalog
Anm.: År indikerer skoleår, mens taksten for GSK er taget fra den vedtagne finanslov for året

Denne stigning har betydet, at udgifterne til GSK ligeledes over perioden har været stigende, selvom man har haft skiftende takster.

I dette notat ses der nærmere på, om de studenter, som supplerer med GSK efter endt hf, hhx, htx eller stx, bruger kurserne til at opfylde adgangskravet til en videregående uddannelse, eller om der er tale om, at man opkvalificerer sig inden for til et fagligt niveau, som ikke er påkrævet på den videregående uddannelse, man søger ind på.

Beregningerne viser, at der blandt de studenter, som anvender GSK mellem endt gymnasium og start på en videregående uddannelse, er et markant forbrug af udvalgte fag på GSK, ikke mindst matematik. Herudover er en stor del af kurserne ikke brugbare i forhold til den videregående uddannelse, som kursisten påbegynder. Dette forbrug af GSK skal holdes op imod de udgifter, der er forbundet ved afholdelse af kurserne. I forhold til finansloven for 2015 er en årselev¹ på GSK 75 pct. dyrere end en årselev på hhx, 44 pct. dyrere end en stx'er, 37 pct. dyrere end en htx'er og 26 pct. dyrere end en hf'er².

Metode

I beregningen fokuseres der på de kursister, som har fuldført en af de fire gymnasiale uddannelser hf, hhx, htx og stx og påbegyndt en videregående uddannelse i perioden 2009-2013. Der ses kun på brugen af GSK, som ligger mellem kursistens fuldførte gymnasiale uddannelse og den første påbegyndte videregående uddannelse. Dette er gjort, da vi ønsker at se nærmere på de kurser, som studenten antog, var nødvendige for at komme ind på sit foretrukne studie.

For at se nærmere på, hvordan kursisterne har brugt GSK for at opfylde adgangskravet på den

¹ 6,4 kursister svarer til en årselev jf. Danmarks Statistik

² Den samlede takst for GSK opgøres som summen af driftstilskud uden deltagerbetaling, bygningstakst, indvendig vedligeholdelse og administrationstakst. Den samlede takst for de

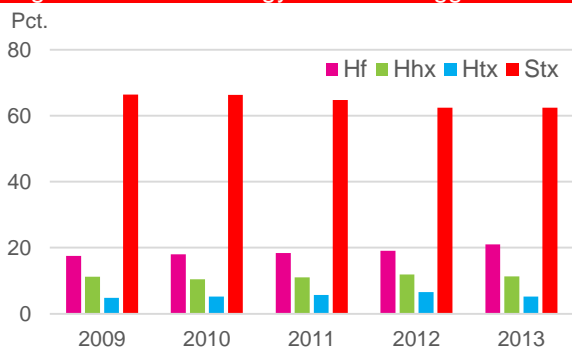
gymnasiale uddannelser opgøres som summen af undervisningstakst, fællesudgiftstakst, bygningstakst og indvendig vedligeholdelse. Alle udgifter opgøres eksklusiv moms.

påbegyndte videregående uddannelse, begrænses analysen til fem videregående uddannelser. Disse uddannelser er udvalgt, da her bruges mest GSK på at blive optaget. Herudover er der på disse uddannelser adgangskrav på både fag og niveau.

Brugen af supplerer

Af figur 2 ses det, at over 60 pct. af de kursister, som startede på en videregående uddannelse fra 2009 til 2013, stammede fra stx, mens hf bidrog med omtrent 20 pct. af de startende kursister. Af de startende kursister kom lidt over 10 pct. fra hhx, mens de resterende havde en gymnasial uddannelse med sig fra htx (omtrent 5 pct).

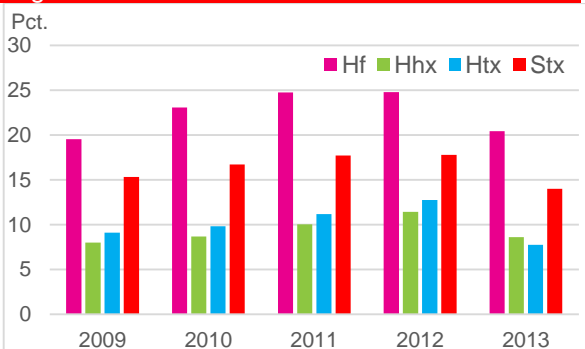
Figur 2: Kursisternes gymnasiale baggrund

Kilde: Egne beregninger, registerdata

Ud af de startende fra stx fremgår det af figur 3, at der over perioden var gennemsnitligt 16 pct. som havde været på GSK mellem stx og den videregående uddannelse, de kom ind på. For de startende hf'ere var denne andel omkring 23 pct. Af de startende hhx'er havde 9 pct. været på GSK, mens 10 pct. af de startende htx'ere har været på et suppleringskursus inden starten på deres videregående uddannelse.

Figur 3: Andel af elever som bliver kursist

Kilde: Egne beregninger, registerdata

Hvis vi ser nærmere på, hvilke kurser kursisterne valgte at supplere med, ses et ret entydigt billede på tværs af gymnasiale uddannelser. De fleste vælger at supplere deres eksamensbevis med naturvidenskabelige fag.

Tabel 1: Top 5 over brugte GS-kurser

	Hf	Hhx	Htx	Stx
1	Matematik (4.112)	Matematik (2.284)	Matematik (867)	Matematik (12.180)
2	Fysik (1.322)	Kemi (976)	Tysk (287)	Kemi (6.997)
3	Kemi (1.139)	Fysik (581)	Samfundsfag (275)	Fysik (5.209)
4	Tysk (1.059)	Engelsk (167)	Historie (245)	Engelsk (1.578)
5	Engelsk (1.051)	Spansk (149)	Engelsk (178)	Spansk (905)

Anm.: Tallene i parentes angiver antallet af kursister

Fælles for kursisterne var, at det mest benyttede suppleringskursus var matematik, mens der dernæst suppleres op med kemi, fysik, engelsk, tysk og spansk, mens kursisterne fra htx også især supplerer med samfundsfag og historie.

For hhx og htx ses det, at de studerende i højere grad supplerede med de fag, som de ikke findes på deres gymnasiale uddannelse. Hhx'erne supplerede med naturvidenskabelige fag, mens htx'ere supplerede med sproglige og samfundsvidenskabelige fag. Mange videregående uddannelser kræver historie og samfundsfag på B-niveau, hvilket har betydet, at htx'erne har været nødsaget til at hæve niveauet for disse fag gennem GSK, hvis de ville gå i denne retning. Ligeledes har hhx'erne været nødsaget til at tage fag inden for det naturvidenskabelige, hvis de ønskede en anden vej end handel. For stx og hf er tendensen, at der suppleres hovedsagligt med de naturvidenskabelige fag, men i forhold til hhx og htx ses der en meget bredere supplerer.

Hvis vi ser nærmere på, hvordan kursisterne brugte GSK, ses det i tabel 2, at kurserne i matematik, fysik, engelsk og samfundsfag bruges til at løfte niveauet fra gymnasiet, mens kurserne i kemi, tysk, spansk og historie hovedsagligt bruges til at supplere eksamensbeviset fra gymnasiet med fag, som ikke er taget før³. For de kurser, der blev brugt til at løfte niveauet, var det for matematik og engelsk løftet fra B til A, mens det for fysik og samfundsfag var fra C til B.

³ Denne gruppe af fag vil dog være påvirket af, om oplysningerne af elevens fagniveau er manglende i registrene

Tabel 2: Brugen af GSK

	Tager faget	Gentager niveau	Løfter		
			C til B	C til A	B til A
Matematik	14	15	26	13	32
Kemi	64	6	28	0	1
Fysik	31	5	61	1	3
Engelsk	5	25	9	1	60
Tysk	74	11	15	0	
Spansk	61	11	1	18	10
Samfunds-fag	24	5	70	0	
Historie	93	5	0	0	2

Kilde: Egne beregninger, registerdata
Anm.: Celler med under 5 observationer blændes

De startende kursister på en videregående uddannelse fra stx og hf afviger stort set ikke fra den samlede opgørelse i deres brug af GSK, derfor beskrives kun brugen for htx og hxx nærmere.

Kursister fra htx valgte kurser i matematik enten for at gentage eller for at hæve niveauet fra B til A, mens hovedparten af fysik-kurserne blev brugt til at bestå faget. Det viser sig, at de eneste fag, hvor størstedelen af kurserne tages for at hæve niveauet, er inden for samfundsfag (C til B) og engelsk (B til A). Af de kursister, som valgte at supplere med historie, stammer 68 pct. fra htx. Dette skyldes, at historie på B-niveau er et adgangskrav på de fleste videregående uddannelser, men udbydes ikke på htx. I stedet for historie har htx'erne teknologihistorie (C-niveau) og idehistorie (B-niveau, valgfag), hvor kun niveauet på valgfaget er adgangsgivende.

Hxx-kursister valgte ligesom htx'erne at benytte GSK til at hæve niveauet for matematik (B til A) og samfundsfag (C til B), men også kurserne i spansk (C til A) bruges til at hæve niveauet. Løftet af spansk hænger sandsynligvis sammen med, at begynderprog i gymnasiet tages som A-niveau fag - dermed består kursisterne niveauet for spansk på GSK. 18 pct. af de kursister, som supplerede med historie, stammer fra hxx. Ligesom htx'erne skyldes denne supplerings, at samtidshistorie, der sidestilles med historie, er et valgfag på B-niveau.

Match mellem GSK og videregående uddannelse

Grundstenen i GSK er at give den færdige student mulighed for at vælge en ny karrierevej, som

ikke er mulig med personens gymnasiale uddannelse. Det er dog sådan, at der tages en del GSK-fag, som ikke anvendes til at kvalificere til den videregående uddannelse. Det viser Tabel 3, som giver overblik over, hvor meget af GSK'en, der ikke er brugbar på den videregående uddannelse, som kursisten er optaget på.

Tabel 3: Oversigt over spildet af GSK

	HA, erhvervs- økonomi	Samfunds- videnskab	Økonomi	Medicin	Biologi
	----- Pct. -----				
Engelsk	9	8	20	0	0
Fysik	9	7	30	10	20
Kemi	8	9	29	26	14
Matematik	58	65	0	0	0
Samfunds-fag	0	0	0	9	10
Spansk	2	6	5	23	24
Tysk	2	4	5	13	18
Andelen af spild	62	64	24	3	4

Kilde: Egne beregninger, registerdata

Af de startende kursister på samfundsvidenskab er 64 pct. af den brugte supplerings overflødig i forhold til de adgangskrav, der er for uddannelsen. Ligeledes er langt over halvdelen af kurserne (62 pct.) taget af de startende på HA erhvervsøkonomi overflødig, mens 23 pct. af kurserne er overlødig for startende på økonomi, 4 pct. for startende på biologi, og 3 pct. for de startende på medicin.

For de startende kursister på HA erhvervsøkonomi skyldes den overflødig brug af GSK især, at mange af de optagne har valgt at supplere med matematik på A-niveau, mens adgangskravet er matematik på B-niveau. Det samme gør sig gældende for kursister startende på samfundsvidenskab. Fælles for de tre samfundsvidenskabelige uddannelser er, at der for alle er en overflødig opkvalificering inden for engelsk grundet suppleringsniveauet, da adgangskravet for de tre uddannelser er engelsk på B-niveau, men kursisterne har valgt at supplere med engelsk på

A-niveau. Ligeledes for fysik og kemi for de startende kursister på medicin og biologi skyldes den overflødig opkvalificering her et mismatch mellem fagniveauet og adgangskravet. Kursisterne har suppleret med A-niveau, mens adgangskravet kun er B-niveau. Det kan skyldes, at kursisterne

sterne ikke er realistiske i deres søgning af videregående uddannelser. Hvis karaktergennemsnittet ikke lever op til adgangskvotienten på det ønskede studie er det lige meget, hvor meget og hvad kursisten supplerer med. Det høje forbrug kan også skyldes, at de studerende ved 16 timers ugentlig undervisning er SU-berettiget i stedet for at modtage anden offentlig forsørgelse.

Tabel 3 viser også, at der blandt kursisterne er en decideret overflødig opkvalificering, hvor kursisten supplerer med et ikke adgangsgivende fag. Fælles for de samfundsvidenskabelige uddannelser er den overflødige opkvalificering fordelt på fysik og kemi, mens det for biologi og medicin drejer sig om samfundsfag. Angående sprogfagene spansk og tysk eksisterer der også her et en overflødig opkvalificering, da det ikke er et krav på nogle af studieretningerne.

Den samlede overflødige opkvalificering for de kursister, som starter på en af de fem videregående uddannelser, har en samlet værdi på 18,79 mio. kr. Dette tal skal holdes op imod, at der kun inddrages GSK, som er taget mellem den videregående uddannelse og afslutningen af den gymnasiale uddannelse, da elever ved skift af videregående i nogle tilfælde supplere igen.

Suppleringskurserne skal sidestilles gymnasiefagene

Beregningerne viser, at selvom mange af GSK-kurserne bruges i suppleringsøjemed, er der en stor del unødig opkvalificering. Især når udgifterne til GSK tages med i betragtningen. Derfor må man stærkt overveje tiltag, der skal dæmpe brugen af GSK. Til at mindske brugen af GSK kan følgende tiltag bruges:

- Karakterer opnået på GSK medregnes i eksamensgennemsnit fra gymnasiet for adgangsgivende fag på kvote 1. Dermed må det forventes, at studenternes fravalg af fag i gymnasiet og tilvalg på GSK bliver mere velovervejet.
- Bedre tilpasning af udbuddet på gymnasiet, så det svarer til kravet på videregående uddannelse. Dermed fjernes behovet for f.eks. at benytte GSK til at hæve niveauet for historiefagene fra hhx og htx.

For yderligere information kontakt:

Konsulent
Kasper Marc Rose Nielsen
Mob: +45 21208923
kmn@dea.nu